

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל  
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל  
לע"ג מרת לאה אלטע דסע ע"ה  
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 334

# המאור שבת אורה

תזריע-מצורע

אזהרה חמורה! העלון מיועד אך  
ורק לרציניים שיודעים את  
חשיבות התפילה, ובשעת התפילה  
לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.

העלון, לרפואת דוב בן פיה  
בתוך שאר חולי ישראל

## מסורת אבות

### ביאורים, מוסר והנהגות הנלמדים מפרקי אבות (פרק ב)

והסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עברה, דע מה למעלה ממך, עין רואה ואין שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבין: מספרים על אדמו"ר אחד שהיבס לשולחן עם חסידיו ולפתע שאלם: האם אתם מאמינים בבורא עולם. ענו כולם פה אחד, איזו שאלה היא זו? ואמרו "שמע ישראל". אמר להם האדמו"ר, תדעו שאני איני כן: שאלוהו בתמחוק, היתכן?! איך זה אפשרי שהרבי לא יאמין ח"ו השיב להם הרבי בשאלה, האם אתם מאמינים שדבר זה שאנו מסובים על ידו זהו שולחן? אמרו: הלא רואים שזהו שולחן, וכי לזה יקרא אמונה. המשיך ואמר, וכי הננו זקוקים להאמין שיש ה' בעולם, הלא רואים זאת בחוש בעינינו שיש מנהיג לבידה!! (נוטרי אמר)

ולא הקפדן מלמד: אמר פעם רבי אליהו לאפיאן זצ"ל בזה הלשון: אני חושב שתקנת את המידה של "קפדנות", אבל אינו כן, כי הסיבה שאין אני בא לידי קפיא הוא כי כל אחד מכבד אותי, אבל אילו באתי לידי נסיון אפשר שהמידה היתה מתעוררת אצלי. למה הדבר דומה לנגב שלא מצא זמן או מקום מתאים לנגב, כלום נאמר שתקן המידה של חמדת הממון? אח"כ הוסיף כי מידת הקפדנות אפשר לעמוד עליו איך אדם נהג עם בני ביתו, כי שם הוא הבעלים וחושב כי כולם חייבים לקיים פקודתו, ושם אפשר לבדוק מידה זו היטב. (לב אליהו ח"א)

רבי שמעון אומר, הוי זהיר בקריאת שמע ובתפלה וכך אמר האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל: ברצוני לעורר על מה שהונח לי, שאפילו בבתי כנסיות שלנו ישנם כאלו המפספסים בשעת התפילה ואינם יודעים מחומר העוון שהוא עון פלילי, ולא מוכיחים אותם על זה, אם משום שקבעו מקומם בקיר המזרח ולא יאה להעיר להם, או משום שחוששים שמא לא יתרמו בעין יפה כל כך לקופת בית הכנסת, ולבר מחומר העוון שהפליגו בזה (שהארכתי מזה בתשובה), גורמים הם שאחרים ילמדו ממעשיהם, ותמה אני איך אפשר לשוחח בשעה שהציבור אומרים הודו לה' קראו בשמו, ואומרים ברכו את ה' וכדו', וכל הקהל עומד ומדבר לפני המלך והם משיחים בהבלים בשאט נפש, הלא הקטרונ על זה הוא עצום. (בחדשות החיים)

וכשאתה מתפלל, אל תעש תפלתך קבע, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום: סיפר הרב יצחק זילברשטיין שליט"א: שאלתי פעם את מורי חמי מרן רבי יוסף שלום אלישיב, זצ"ל מה הפירוש בדברי השולחן ערוך (אורח, סימן צ"ח סעיף ג') האומר "יתפלל דרך תחנונים כרש", וכי? ובמשנה ברורה (סעיף קטן ט') אומר שאם האדם יתפלל מפני החיוב לצאת ידי חובתו, אינו נכון, ומאוד צריך ליוהר בזה, וכי. מה זה תחנונים, והיכן צריך הדבר לבוא לידי ביטוי? – שאלתי את מורי חמי. והשיב לי, שאחד הביטויים לכך הוא הניגון בקול תחנונים, דהיינו להוציא את מילות התפילה מן הפה בקול מתחנן, כעני המתדפק על הפתח ומבקש נדבה, שכל – כולו תחנונים. כי כאשר האדם מתחנן, ומוציא את המילים מפיו בקול תחנונים, הוא מוכיח להשי"ת את תלותו המוחלטת בו, ושהוא נסמך רק עליו, ואז קיים סיכוי הרבה יותר גדול שתפילתו תהא נשמעת. וזה מה שאנו אומרים "שמע קול תחנונינו", את הקול המתחנן שהשמענו לפניך בתפילה. (עליו לשבח)

רבי טרפון אומר, היום קצר והמלאכה מרבה, והפועלים עצלים, והשכר הרבה, ובעל הבית דוחק: רצה מקודם לעורר את האדם, שלא יקשה, מדוע באמת לא משלם השי"ת השכר מיד בעולם הזה, ועל זה, תירץ, היום קצר, היינו עולם הזה כלה כמו רגע, והמלאכה מרובה, היינו מלאכת הקודש מרובה, והתורה והמצוות עושים רושם גדול בעולם העליון, לכך אין אפשרות לשלם עבוד דברים נעלים אלו, בעולם עובר זה, ועל ידי זה, הפועלים עצלים, בראותם צדיק ורע לו, ובאמת הוא לטובת האדם שיקבל שכרו בעולם הבא, לכן בעל הבית דוחק, כלומר לכן חיים הצדיקים הרבה פעמים ברחקות בעולם הזה. (בגדיו משי)

## פרשה ופירושה

### לקט פירושים על פרשת השבוע

אשה כי תזריע וילדה זכר: למה נסמכה פרשת "תזריע" שרוב רובה עניני נגעים ומצורעים לפרשת "שמיני" שרוב רובה עניני מאכלות אסורות? אומר רבי ישראל מסלנט משום שהנגעים באים בעיקר על עון לשון הרע, צא וראה: בעוד שרוב בני אדם נזהרים באכילת מאכלות אסורות ובודקים שלא יבלעו חלילה תולעת קטנה, הרי מאידך: אין נזהרים בכבודו של הוולת ואיש את רעהו חיים בלעו במלתעות הלשון הרע לפיכך הסמיכה התורה: שכשם שאתם נזהרים במאכלות אסורות כך גם תזהרו בלשון אסורה. ועל זה המליצו את הפסוק בתהלים "ואנכי תולעת ולא איש" אמר דוד המלך ע"ה תחשבו שאני תולעת ואז לא תבלעוני חי. (לבוש יוסף)

וראהו הכהן וטמא אתו: לשם מה צריך הכהן לראותו ולטמאו, וכי בלי זה לא יהיה האדם טמא? ברם המספר לשון הרע בדרך כלל חש הוא כי לא נעשתה שום רעה על ידי דבורו מאחר שלא הזיק לאיש לא בגופו ולא בממונו כי אם רוח בעלמא הוציא מפיו. לפיכך הקפידה התורה שטומאתו של המצורע יעשה רק אחר שיאמר הכהן כי טמא הוא, למרות שכולם רואים שנתרפא הנגע (משנה נגעים פ"ג) כמו כן טהרתו תעשה רק לאחר שיאמר הכהן כי טהור הוא (כדלהלן פסוק ו') ובכך ילמד המצורע את גודל החשיבות של הדיבור שיש בכוחו להטיב וחלילה להרוס. (אהל יעקב)

והצורע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרמין וראשו יהיה פרוץ ועל שפם יעשה וטמא טמא יקרא: מעשה שורש רבי אלחנן וסרמן הי"ד בבית הכנסת בברנביץ, ותקף את הפודיק עול וגורויהם, כדרכו במלים בוטות וחריפות ביותר. ניגש אליו אחר-כך בחור מתלמידיו (הוא הוא הר"ר פלישניק, לימים רב בבירמינגם - אנגליה), והקשה, הלא מצינו בגמרא (פסחים ג. א) "לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו, שהרי עיקם הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו, שנאמר מן הבהמה אשר איננה טהורה". השיבו רבי אלחנן בקושיה משלו, ומדוע התורה עצמה נקטה לשון מגונה וכתבה "טמא טמא יקרא". אלא כבר מבואר בדברי "בעל המאור" בפסחים, שכל מקום שצריך להזהיר את ישראל ולהפרישם מן הטומאות אין זה לשון מגונה, אדרבה, כך היא דרכה של תורה. שהרי אין דין הוראת ההלכה כדין סיפור דברים בעלמא, ולפיכך אין צורך לברור לשון נקייה. מה גם בעת שנמצאים הרבה המטהרים את השרץ, אז בודאי החובה להכריז בריש גלי כי התורה טימאתו. לכן כשיש להבדיל הטמא מן המחנה צייתה תורה "וטמא טמא יקרא", דוקא בלשון ברור ונחרץ שכזה. (פנינים משולחן גבוה)

וראה הכהן וחלצו את האבנים אשר בהן הנגע והשליכו אותן אל מחוץ לעיר אל מקום טמא: כתוב במסכת נגעים: מכאן אמרו "אוי לרשע ואוי לשכנו" שאם כותל מפסיק בין שני בתים, ונראה נגע בכותל לצד בית זה, בעל הבית השני הסמוך לו צריך להיטפל עמו, דכתיב "וחלצו את האבנים" לשון רבים. כתב מהר"ם חאגיז: הקב"ה בגודל חסדו, לא דן את האדם לפי מעשיו בלבד, אלא קודם שיגמור דינו דן תחילה גם בצער שיגיע לבניו ולבני ביתו, האם ראויים הם לכך או לא. ואם מצאם ראויים לכך, דן את בני המשפחה הרחוקים יותר האם ראויים לצער זה. ואחר כך דן את שכניו, ואח"כ את כל בני עירו. ואח"כ את כל העולם כולו, האם מגיע להם לסבול צער כתוצאה מגור דינו בבית דין של מעלה, ואם אכן בניו, בני משפחתו, שכניו, בני עירו והעולם ראויים לכך, אזי גזר בית דין של מעלה על אדם זה ליענשוהו כונת חז"ל, "אוי לרשע ואוי לשכנו", מזה שהשכן גם משתתף בצער של הרשע, ראייה מוכחת שגם הוא ראוי לצער זה, דאילו לא היה ראוי, שכנו הרשע לא היה נענש. (עני שמואל)

וראה הכהן ופגו את הבית בטרם יבא הכהן לראות את הנגע בטרם יבוא הכהן: ולא יבוא הכהן קודם לכן. וכל כך למה? כדי שבינתיים יהיה זמן תשובה ותפילה לבעלים, וזמן תפילה לכהן. (ספרדונו)



## סיפור מההפטרה

## ועל הכל...

### "פרפראות"

רב, שהמשפחה שלו גדלה במשך השנים בס"ד, פנה להנהלת הקהילה בבקשה להעלות לו את המשכורת. בישיבת הנהלת הקהילה, ציטט ראש הקהילה את דברי ה"חתם סופר" (שו"ת חלק חו"מ סי' קס"ד) שכותב שם "שלב מחויבת הקהילה להוסיף על שכרו, כדי שתהיה לו פרנסה ברווח, אפילו אם אינו רוצה, מחויב הוא לקבל". כל חברי הנהלת הקהילה הסכימו, פרט לזקן עם הארץ אחד שאמר: "רבותי, עם הרב שלנו עשינו מקח טעות. בחרנו בו כרב משום שאמרנו עליו שהוא בקי בכל התורה כולה, ואילו עד עכשיו עדיין הוא יושב ולומד כל היום וכל הלילה." (אוצר מרגליות)

### "ענין של טעם"

טעם שאנו מברכים על כל דבר בלשון "בורא" או "עושה" בלשון הווה ולא ברא או עשה דמשמע לשעבר, ע"ד שאמר הרבי מסטרעליסק ז"ע מי שמאמין שהבורא ית' ברא שהמים יכבו אש אין זו אמונה שלימה, רק החיוב לידע ולהאמין שבכל עת ורגע נותן הקב"ה כח השגחתו בכל מיני מים הנמצאים בעולם שיהיה להם כח הטבע לכבות האש ובלא זה לא היו המים מכבים האש אף שהם מים, וזה שמברכים בלשון הווה שתמיד בורא ועושה ומקיים כל מעשי שמים וארץ אף שכל המעשים נבראו ונגמרו בששת ימי בראשית עם כל זה בכל עת ורגע הוא בורא אותם ומחיה אותם לקיימם בסוד "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית" (שפתי אמת להרב מברעזא צ"ל) (טעמי המנהגים)

### "מפי כתבם"

ונהגיתי מאוד כששמעתי שהנהיגו בבית מדרש שלנו בווייליאמסבורג כמו שהיה נהוג בקלויזנבורג ובעוד מקומות ססידרו שולחנות מיוחדים עבור הילדים שיתפללו שמה ועומד עליהם אדם שמשגיח עליהם שיתפללו ולא ידלגו וירעישו בבית הכנסת, ואמרו לי שכל הרואה זאת יש לו קורת רוח מזה וזה ממש כבוד שמים, והאמת היא כי זה הוא חלק מהחינוך שיש להקנות לילדים מקטנות ואילך, שידעו שבית הכנסת הוא מקום קדוש שמתפללים בו להקב"ה ולא מקום של הוללות, חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה. <sup>הפסוק כיב, ח.</sup> שילמדו לדעת כי יש להזהר בקדושת בית המדרש, וברוכים יהיו העוסקים בזה ותחזקנה ידיהם להגביר פעלים יותר, שבעוונותינו הרבים רואים כי הצרות מתגברות בדור הזה, ואף אחד לא עולה על דעתו שגם מדברים כאלו יכול כל זאת להגרם חלילה, ועל זה אמרו (אבות ב"א) והיו זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות. (האדמו"ר מקלויזנבורג צ"ל)

### "מקום לשאלה"

**שאלה:** איך יתכן מאכל שאם נתבשל בשבת, מותר לאוכלו במוצאי שבת, ואם מאכל כזה התבשל במוצאי שבת, אסור לאוכלו?

**תשובה:** בישול גוי אסור. ואם בישל גוי בשביל חולה בשבת מותר לבריא לאוכלו במוצאי שבת, ואין בו משום בישולי גויים, ואם הגוי יבשל מאכל כזה במוצאי שבת, אסור לאוכלו, כדין מאכל שנתבשל על ידי גוי (דברי חכמים וחידושים)

והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחוות לפני אִמְרֵי ה': סיפר הרב מיכאל גרינולד שליט"א, מי שלקח על עצמו להפיץ וללמד על איסור דיבורים בטלים בבית המדרש במדינות העולם השונות והרבה אנשים נושעו בזכות הקבלות שקיבלו על עצמם: יום אחד דרשתי בישיבה בנושא של זהירות מדיבורי חולין בבית הכנסת, ולאחר הדרשה ניגש אלי בחור אחד. ייש לי בעיה בלב", הוא אמר. "מה אני צריך לעשות?" אמרתי לו, "לשמור על הפה בזמן התפילה בבית הכנסת." כמה זמן אני אצטרך להקפיד על זה?" כל החיים. "הבחור קצת הודעזע מהרעיון. "כל החיים להקפיד על זה?" מה, תמיד אני אצטרך להיזהר לא לדבר...?" ניסה לעמוד איתי על המיקח. אמרתי לו: "אתה עושה משחקים עם הלב? זה נראה לך משחק ילדים? אתה יכול לעשות מה שתחליט, אבל רק תשמע לפני כן סיפור קצר. "סיפורי לו מה שהתרחש בהודמנות אחרת, כאשר באתי לדרוש. לאחר דרשה ניגש אלי אברך, וסיפר שבגו התעלף ארבע פעמים בתלמוד תורה. עשו לו בדיקות, וגילו ליקוי נדיר של שני וורידים הסמוכים ללב. מאחר שסוג הבעיה הזה מאד נדיר, אין הרבה ידע בנושא, ואין כמעט ניסיון מעשי בטיפול. עסקנים מנוסים אמרו להורים המיוסרים, שיש רק רופא אחד בעולם, שיכול לטפל בבעיה ע"י סוג של צנתור. נסע האברך עם בנו לרופא הזה, אך הטיפול לא הצליח. נסעו אליו ההורים פעם שנייה ושלישית, אך הרופא ללא כל הצלחה. בפעם הרביעית הם חיכו ליד חדר הטיפול, אך הרופא הודיע להם בצער, שגם בפעם הזאת לא נחל הצלחה. הרופא עוד הוסיף ואמר לאב, שעליו להתכונן נפשית לגרוע מכל, כי עלול להיות דום לב בכל רגע. מיד לאחר ששמע את הבשורה הקשה, אמר האב לאשתו, שהוא מקבל על עצמו לא לדבר בשעת התפילה. עמדו שניהם ובכו, וביקשו מהבורא יתברך רחמים. פתאום, פתח הרופא חלון קטן, וצעק "מול טוב!! מול טוב!!" הם הביטו בו המומים ומבולבלים. מול טוב!! מה קורה כאן?? רגע, עוד כמה דקות תוכלו להיכנס אל הילד", אמר הרופא. כאשר קרא להם הרופא להיכנס, פניו האירו מרוב שמחה. "כאשר שמעתי את הבכיות שלכם", הוא אמר, "החלטתי להתקשר לרופא אחד, שהוא מומחה גדול ביותר, ואני הייתי בעבר תלמיד שלו. התייעצתי איתו, והוא אמר שיש אפשרות לעשות צנתור באופן אחר. עשיתי כפי שהציע, ובה"ה זה הצליח! ומאחר שזה הצליח, יש לילד שלכם לב חדר, ואתם יכולים לחזור הביתה בלי דאגות!" את כל זה סיפר לי האברך בשמחה גדולה. שאלתי אותו, "אתה יודע, מה הקשר בין לב לבין זהירות מדיבור. בשעת התפילה?" והשבתי בעצמי: "מדברי האר"י הקדוש הוא, שאם אדם עובר על מצווה ח"ו, הוא פוגם באיבר שכנגד המצווה. כאשר מתקנים את האיבר הרוחני, מתרפא האיבר הגשמי. כתוב במהרש"א, ש"אנוכי ה' אלוהיך" - זה הלב של כל המצוות. מי שחפץ לקיים כראוי מצווה זו של "אנוכי ה' אלוהיך" - שלא ידבר בשעת התפילה. והוספת: "אתה תיקנת את הלב שלך. קיבלת על עצמך שלא לדבר בשעת התפילה - שזה הלב של כל המצוות" - והקב"ה נתן לבנך לב חדר!!" עד כאן הסיפור. האמיתי עד הפרט האחרון, שסיפורי לבחור הישיבה, ש"עמד על המקח". הבחור שמע את הסיפור, שם את ידו על פיו, ואמר: "אני לא מדבר יותר בשעת התפילה" הוא ידע, שאסור לו לשחק עם הלב. הבעיה שלו היתה מאד לא פשוטה. הרופאים אמרו, שהריאות שלו מתכווצות באופן חריג, והלב גדל באופן חריג, והוא עלול לקבל דום לב בכל רגע נתון. רגע אחד אולי הוא ילך בשלווה ברחוב, וברגע הבא יהיה מוטל חסר הכרה על המדרכה... השיחה איתו התקיימה ביום חמישי בשבוע. ביום שלישי שלאחר מכן הלך הבחור לבדיקות. "היי, בחור, מה קורה לנו כאן???" שאל הרופא בתמיחה. "עברת טיפולים שלא ידועים לי? אני לא מבין, הכל תקין אצלך" איך זה?? איך זה? - הוא תיקן את הלב של כל המצוות, וקיבל על עצמו שלא לדבר בשעת התפילה, והקב"ה נתן לו לב חדר, תקין. (כבוד בית ה')

## מפתחמי אורייתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

תחילת המחשבה, סוף המעשה. (ר' יהודה הלוי)  
השתיקה בעת המריבה, אות הוא על שורש טוב. (עומר השכחה)  
מידות מגונות, סוגרות דלתי החכמה, ונועלות שערי בינה. (חזון איש)